

Pohjoismaiset tulkkijärjestöt: tulkkauksen laatu julkisissa palveluissa turvattava

Tänään syyskuun 30. päivänä vietetään YK:n kansainvälistä kääntäjienpäivää. Me tulkkeja pohjoismaissa edustavat järjestöt ilmaisemme alla olevalla yhteisellä lausumalla huolestamme ja tuomme esiin ammattimaisen tulkkauksen merkityksen julkisissa palveluissa.

Julkisten palvelujen toimivuuden ja palvelujen laadun turvaamiseksi vetoamme kaikkiin julkishallinnon toimijoihin vaatimaan laadukasta tulkkausta julkishallinnossa.

Lausuman ovat allekirjoittaneet:

Bandalag þýðenda og túlka, BÞOT, The Icelandic Association of Translators and Interpreters (Islanti)

Kieliasiantuntijat - Språkeexperter (Suomi)

Norsk tolkeforening (Norja)

Oqalutsit Nutserisullu Ilinniagartuut Peqatigiiffiat (Grönlanti)

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto SKTL, Finlands översättar- och tolkförbund FÖTF (Suomi)

Sveriges Facköversättare och Auktoriserade tolkar (Ruotsi)

Tolkeforeningen af 1993 (Tanska)

Tolkene i Akademikerforbundet (Norja)

Tolkesamfundet (Tanska)

Translatørforeningen (Tanska)

Yhteispohjoismainen lausuma ammattimaisen tulkkauksen merkityksestä

Tulkkeja edustavat pohjoismaiset järjestöt ovat huolissaan tulkkauksen tilasta Pohjoismaissa julkisella sektorilla.

Pohjoismaissa väestö on monikielistä, ja siksi valtioiden on järjestettävä tulkkausta voidakseen tuottaa julkisia palveluja kaikille asukkailleen ja täyttääkseen yleisesti velvollisuutensa kansainvälisiin sopimuksiin sitoutuneena oikeusvaltiona. Myös julkisissa palveluissa toimivat ammattilaiset tarvitsevat tulkkausta voidakseen tehdä työnsä kunnolla.

SUOMEN KÄÄNTÄJIEN
JA TULKKIEN LIITTO
FINLANDS ÖVERSÄTTAR-
OCH TOLKFÖRBUND

TOLKESAMFUNDET

Ammattimaista tulkkausta tarvitaan monenlaisissa tilanteissa, joissa välitetään tietoa osapuolten välillä, kuten

- terveyden- ja sairaanhoidossa, jossa tulkkauksen avulla/tulkkauksella varmistetaan, että hoitohenkilökunta voi diagnosoida ja hoitaa potilaita oikein ja potilas ymmärtää tilansa ja saamansa ohjeet,
- oikeusasioissa, joissa tulkkaus mahdollistaa tapausten tutkinnan oikean tiedon pohjalta ja varmistaa kaikkien osapuolien oikeusturvan ja
- sosiaalityössä, jossa tulkkauksen ansiosta voidaan ymmärtää kaikki järjestelmän piirteet ja arvioida tuen hakijan tilanne.

Ammattitulkki välittää viestin puolueettomasti

On tärkeää ymmärtää, että itselleen vierasta kieltä puhuessaan ihmiset voivat sanoa vain sen, minkä osaavat, kun taas äidinkieltään puhuessaan ihmiset voivat ilmaista itseään vapaasti. Siksi tarvitaan tulkkausta, joka välittää todelliset viestit. Informaatio on julkishallinnon palvelutilanteissa välitettävä oikein, tarkasti ja uskollisesti.

Tulkaamiseen tarvitaan koulutettuja tulkkeja, jotka paitsi hallitsevat työskentelykielensä erinomaisesti, osaavat myös hyödyntää erilaisia tulkkausmenetelmiä ja ovat sitoutuneita noudattamaan ammattieettisiä standardeja. Ammattitulkit ovat puolueettomia eivätkä itse osallistu keskusteluihin, minkä vuoksi kaikki osapuolet voivat luottaa siihen, että jokaisen viestin sisältö tulkataan täsmällisesti jättämättä mitään pois ja lisäämättä henkilökohtaisia näkemyksiä.

Ammattitaidoton tulkkaus voi koitua kalliiksi

Ammattitulkin sijaan tulkaustyöhön ei koskaan tulisi käyttää kaksikielisiä ystäviä tai sukulaisia, koska heillä

- on henkilökohtainen suhde asianosaiseen,
- ei ole hallussaan tilanteen vaatimaa erityisterminologiaa
- ei ole tulkin koulutusta eettiseen ja puolueettomaan toimintaan.

Muun kuin ammattitulkin käyttäminen saattaa vaarantaa tilanteen onnistumisen ja kuormittaa tarpeettomasti. Erityisen tärkeää on, ettei lasten käyttämistä tulkkeina hyväksytä missään tapauksessa. Se on myös YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen vastaista.

Virheellinen ja epätarkka tulkkaus voi vakavasti vaarantaa kansalliskieliä kunnolla osaamattomien henkilöiden edun ja terveyden – vakavimmissa tapauksissa voi olla kyse ihmisen hengestä tai yksilönvapaudesta. Heikkolaatuinen tulkkaus voi myös johtaa asioiden viivästymiseen, väärinkäsityksiin sekä epäluottamukseen valtiovaltaa ja viranomaisia kohtaan. Seurauksena voi olla menettelyjen tarpeetonta pitkittymistä tai tarvetta avata tapauksia kokonaan uudelleen käsittelyyn, mikä voi tarkoittaa lisää kustannuksia julkiselle sektorille.

SUOMEN KÄÄNTÄJIEN
JA TULKKIEN LIITTO
FINLANDS ÖVERSÄTTAR-
OCH TOLKFÖRBUND

Laadukkaalle tulkkaukselle varattava riittävät resurssit

Pohjoismaat ovat monikielisiä, joten lähes jokainen julkishallinnon palveluissa työskentelevä ammattilainen tulee todennäköisesti urallaan jossain vaiheessa toimimaan tulkin kanssa. Kannustamme tulkkauspalveluja käyttäviä ammattilaisia vaatimaan laadukkaita tulkkauspalveluja ja päteviä, koulutettuja tulkkeja, koska paraskaan julkis palvelun ammattilainen ei voi tehdä työtään kunnolla, jos tulkkaus ei toimi kunnolla.

Tulkin tehtävä on asiantuntijatehtävä, mutta Pohjoismaissa tulkkausta ei arvosteta tarpeeksi. Tulkikoulutus on riittämättömästi rahoitettua tai jopa olematonta. Joissain tapauksissa tulkkauspalveluja tarjoavat yritykset käyttävät polkevat hintoja tai tarjoavat heikompaa laatua ja epäpäteviä tulkkeja voittaakseen julkisia kilpailutuksia. Kilpailutukset ovat merkittävässä asemassa markkinoilla, joten on ehdottoman tärkeää, että kilpailutusprosessit ovat läpinäkyviä ja niissä konsultoidaan tulkkeja ja tulkkausalan asiantuntijoita alan hyvien hankintakriteerien ja lainalaisuuksien osalta.

Vetoamus julkishallinnon toimijoille: vaatikkaa päteviä tulkkeja

Vetoamme pohjoismaisiin viranomaisiin: tulkikoulutuksen arvo ja laadukkaiden tulkkauspalvelujen tuottamisen tärkeys on ymmärrettävä ja siten on edellytettävä tulkkauksen osalta korkeampia standardeja ja kohtuullisia korvauksia päteville tulkeille. Vetoamme kaikkiin julkisten palvelujen ammattilaisiin: vaatikkaa päteviä tulkkeja – tulkkeja, joiden kanssa voitte tehdä työnne hyvin.

Kieliasiantuntijat

TOLKESAMFUNDET

